

Preek Marcus 9:14-27

Broeders en zusters,

Wat een dramatisch verhaal, hè, die gebeurtenissen rondom die arme jongen. Wat een leven heeft die knaap gehad tot nu toe. Hij kan niet praten, hij kan niet horen, hij leidt aan heftige epilepsie-aanvallen. Tijdens die aanvallen is de jongen in het water terecht gekomen en ook in het vuur. Hij zal daar wel littekens aan over gehouden hebben. En nu zegt Marcus hier dat deze jongen zijn kwalen te danken heeft aan een boze, onreine geest. Sommige bijbeluitleggers geloven dat niet meer zo. Zij menen dat bezetenheid door boze geesten meer te maken had met het inzicht van de mensen in die tijd. Zo zag men dat nu eenmaal: fysieke klachten werden geestelijk uitgelegd. Maar wij weten het anno nu wel beter.

Toch lijkt me dat wat kort door de bocht. Ik denk eerder dat wij iets zijn kwijtgeraakt. Namelijk, dat er wel degelijk boze geesten bestaan. In onze westerse wereld zijn we het geloof in het bestaan van een geestenwereld kwijt geraakt. Wij geloven alleen in wat we zien. Het tastbare, fysieke. In het bestaan van bovennatuurlijke zaken als engelen en geesten geloven we net zo min meer als in kabouters.

Nu ben ik er geen voorstander van om occulte zaken overdreven veel aandacht te geven. Zoveel belangstelling verdient de duivel niet, maar om het te ontkennen zou vreselijk naïef zijn. Jezus gelooft namelijk in het bestaan van boze geesten en spreekt ze zelfs aan. En we mogen aannemen dat er geen mens heeft geleefd die meer inzicht heeft in de geestelijke wereld dan Hij. Jezus heeft tijdens zijn rondwandeling op aarde veel te stellen gehad met mensen die bezeten door geesten zijn. Er was heel veel activiteit in de geestelijke wereld. Ook wel logisch. Gods Zoon staat op het punt de boze te verslaan. Gods tegenstander zal er alles aan doen om dat te voorkomen. Vandaar dat in Jezus' tijd veel mensen in de greep van demonen zijn terecht gekomen.

Voordat we verder ingaan op de gebeurtenissen in Marcus 9 is het wel even belangrijk dat we goed realiseren dat we het ook niet moeten omdraaien alsof epilepsie altijd het gevolg van boze geesten zou zijn. In die zin ben ik blij met de ont-demonisering van epilepsie. Er is dikwijls grote geestelijke schade aangericht door mensen die meenden dat er sprake van bezetenheid was, terwijl daar geen enkele aanleiding voor is. Dit vraagt om onderscheidingsvermogen en wijsheid. Laten we

vaststellen dat boze geesten bestaan en dat het mogelijk is om in de greep van die geesten terecht te komen. Vooral voor die mensen die zich daarmee inlaten, die zich inlaten met waarzeggerij, spiritisme, occulte spelletjes enzovoort. Maar in het geval van epilepsie is er bijna altijd gewoon een medische aanleiding voor.

Hoe de jongen uit de geschiedenis onder de invloed van boze geesten is gekomen, vertelt de bijbel niet. Maar wel het feit dat het zo is. Wat een drama! Wat een machteloos gevoel ook voor die vader. Een mens is nergens zo kwetsbaar, als bij een ernstige ziekte van je eigen kind. In die gebrokenheid speelt de geschiedenis van vandaag zich af.

En wat een contrast dan als we kijken naar het voorgaande. We hebben het niet gelezen, maar in het voorgaande gedeelte, vlak voor het gebeuren rondom deze zieke knaap heeft de verheerlijking op de berg plaatsgevonden. Boven op die berg had onze hemelse Vader trots uitgeroepen: *Deze is mijn Zoon, de geliefde, hoort naar Hem*. Een hemels gebeuren. Met Mozes en Elia, als verpersoonlijking van de wet en de profeten, de toenmalige bijbel, als getuigen.

Tegenover dit hemelse gebeuren staat het aardse gebeuren onder aan de berg. Niks hemel op aarde. Eerder de hel op aarde. Een jongen in de greep van de boze. En z'n vader is machteloos. En nu is hij ten einde raad naar de discipelen gekomen.

Misschien dat zij iets kunnen uitrichten. En nu dit ook niet lijkt te lukken ontstaat er een discussie met de omstanders, met de schriftgeleerden voorop. En die discussie lijkt te gaan over de onmacht van de discipelen en indirect dus over de onmacht van Jezus. Terwijl boven op de berg de stem van de Vader schalt "deze is mijn Zoon" discussieert de ongelovige schare beneden of Jezus wel werkelijk de Zoon van God is. Hij had Zijn discipelen toch de macht gegeven om boze geesten uit te drijven?

Wat is daar nu van te zien? Zie je wel, het is niks met die Jezus. Ik snap niet dat jullie nog achter Hem aanlopen. En terwijl de discussie nog in volle gang is verschijnt Jezus weer onder de mensen. De mensen zijn volgens de tekst 'zeer verbaasd'. Dat is nog wat zwakjes uitgedrukt. Ze zijn ontzet, ze zijn geschokt. Ze hadden Jezus niet terug verwacht. En net, nu ze volop in discussie waren over Jezus' autoriteit komt Hij aanlopen. Misschien kent u dat gevoel wel. Je bent met iemand in gesprek over een ander, eigenlijk sta je te roddelen, en dan ineens staat die persoon over wie je staat te kletsen vlak voor je neus. Wat kun je jezelf dan betrappt voelen. Nou, zo ging het hier ook ongeveer. De mensen konden niet anders doen dan Hem overdreven

begroeten. Het slechte geweten haast zich om het op een overdreven manier goed te maken. Maar het lukt de mensen niet om het gebeurde weg te moffelen en Jezus doorziet hen. “Vertel eens, waar hebben jullie het over, waarover gaat de discussie?” Natuurlijk zeg je dan niet dat je met z’n allen Jezus staat te bekritisieren en zijn Messias-zijn in twijfel trekt. Je probeert nog zo goed mogelijk je gezicht te redden. Gelukkig komt één persoon uit de schare de omstanders te hulp en vertelt wat er gebeurd is. Het is de vader van die arme jongen. Hij noemt Jezus Meester, Rabbi, een aanspraak met respect, maar niet een aanspraak waaruit duidelijk zijn erkenning naar voren komt. Dat wordt straks wel anders, dan zal hij Hem Heer noemen. Maar daar is nu nog geen sprake van. De vader vertelt hoe hij met zijn zieke jongen naar Jezus wilde komen. *Ik heb mijn zoon tot U gebracht...*(17) De jongen heeft een stomme geest en lijdt aan epilepsie. In een ander evangelie wordt over een maanzieke jongen gesproken. Men heeft vroeger vaak gedacht dat epilepsie en ook wel psychische aandoeningen veroorzaakt werden door de stand van de maan. Vandaar dat het Engels nog altijd het woord ‘lunatic’ kent. Luna betekent ‘maan’. Een tic van de maan, zeg maar. De vader vertelt hoe ernstig zijn zoon er aan toe is en hij vertelt ook hoe het de discipelen niet gelukt was de jongen te genezen. De reactie van Jezus is opvallend. Je zou verwachten dat Hij zou ingaan op de vreselijke toestand waarin de jongen verkeerd. Je zou verwachten dat Hij medelijden zou tonen. Maar Jezus richt zich niet in de eerste plaats op de jongen. Maar op wie dan wel? Ik moet eerlijk zeggen dat ik vaak heb gedacht dat Jezus met zijn woorden “*O ongelovig geslacht, hoelang zal ik nog bij u zijn? Hoe lang zal ik U nog verdragen?*” de discipelen bedoelde. Zij waren ongelovig en vanwege hun ongeloof waren ze niet in staat om de jongen te genezen. Maar het gaat hier helemaal niet om het ongeloof van de discipelen. Het gaat om het ongeloof van die vader en van de schare en vooral om het ongeloof van de schriftgeleerden. Zij waren het die het Messias-zijn van Jezus in twijfel trokken en de discussie daarover aanzwengelden. Maar ook de vader gaat niet vrij uit. Want terwijl de jongen bij Jezus wordt gebracht krijgt hij opnieuw een aanval. Hoewel de jongen op de grond ligt te spartelen, met het schuim op z’n mond, gaat Jezus in gesprek met de vader. Opnieuw opmerkelijk. Hij handelt niet meteen bij het zien van die kwetsbare jongen, maar Hij spreekt de vader aan. *Hoe lang is dit al, dat dit hem overkomt? Wat is dat nu voor vraag? Kun je het gesprek over de details niet beter wat later voeren?* Maar Jezus stelt die vraag niet

zo maar. Waarom vraagt hij dit?

Is het gewoon belangstelling? “Zeg vertel ‘ns, is je zoon al lang ziek?” Als we dat denken hebben we de kern van het verhaal nog niet te pakken. Ten diepste gaat het in dit verhaal niet over de bevrijding van die zoon, maar over het gelovig worden van de vader. Het hart van de zaak is niet dat de jongen op z’n voeten komt te staan, maar dat de vader op z’n ‘geloofsbeneden’ komt te staan. Als Jezus vraagt hoe lang de jongen al ziek is, dan is dat geen belangstelling, maar een verwijt.

“Beste man, ik loop al voortdurend door Galilëa, waarom ben je dan niet eerder gekomen? Ik heb ik-weet-niet-hoeveel boze geesten uitgedreven en maanzieken genezen, maar je kwam niet”. Jezus brengt met z’n vraag het ongeloof van de man aan het licht. Als de vader vertelt dat de jongen al van kindsbeen af deze vreselijke ziekte heeft en door de boze geest in het water en in het vuur wordt geworpen spreekt hij eigenlijk het oordeel over zichzelf uit. De jongen is al z’n hele leven ziek, maar ik, z’n vader geloof niet dat Jezus iets voor hem kan betekenen en daarom ben ik niet gekomen. Ik geloof niet in Jezus.

Daar ging toch ook de discussie met de discipelen over toen Jezus van de berg kwam. Is Jezus nu de Messias of niet? En dat was ook precies waar Jezus dwars doorheen prikte toen hij reageerde met: *hoe lang moet ik jullie, stelletje ongelovigen, nog verdragen?*

De vader is niet overtuigd van de macht van Jezus. *Als u iets kunt doen, help ons, heb medelijden met ons.* Wat een verschil met bijvoorbeeld die melaatste in Marc. 1:40: *indien U wilt, kunt U mij reinigen.....* Die melaatse twijfelde er niet aan of Jezus het zou kunnen. Hij geloofde met heel z’n hart dat Jezus bij machte was hem te genezen. Dat was bij deze vader veel twijfelachtiger: *als u kunt.....*

Jezus antwoord is glashelder! Het hangt er niet vanaf of ik het kan, maar het hangt ervan af of jij gelooft dat ik het kan! *Alles is mogelijk voor wie gelooft.*

Dit is weer zo’n bijbeltekst waarmee we heerlijk aan de haal kunnen gaan, met alle pastorale gevolgen van dien. Als je maar gelooft dat iemand geneest dan zal het gebeuren, want alles is mogelijk voor wie gelooft. En als verhoring dan uitblijft? Tsja, dan is dat een gebrek aan geloof en heb je een dubbel probleem. Je gebed is niet verhoord en je geloof is te klein. Vaak zijn gelovigen bang dat God ons niet verhoort vanwege onze twijfel. En daarom gaan we proberen alle twijfel uit de gedachten te bannen. Want o wee, als ik twijfel dan is dat kleingeloof. Maar heb je in de gaten, dat

als je zo bezig bent, dat je geloof je eigen prestatie aan het worden is. Het wegbannen van twijfels uit je gedachten heeft meer weg van positief denken dan van geloven. Gods verhoring van gebeden is niet afhankelijk van de mate van ons geloof, maar of we met ons kleine geloof bij de juiste persoon komen. Twijfel is niet erg. Ik zal u eerlijk bekennen dat ik heel vaak twijfel aan de verhoring van mijn gebeden. Ik weet niet altijd wat Gods bedoeling is. Ik weet ook niet altijd zeker of ik de goede beslissingen neem. Het is vaak niet veel meer dan trachten te verstaan wat de wil van de Heer is. Maar ik ga met die twijfel wel naar de juiste Persoon. Als ik niet naar Hem zou toegaan, dan is dat ongeloof. Ongeloof is heel wat anders dan twijfel. Ongeloof is niet-geloven, of niet-meer-geloven. Twijfel is je afvragen of je het wel bij het goede eind hebt. Twijfel is niet erg. Wie twijfelt zoekt naar antwoorden en kan er juist dankzij die twijfel veel sterker uitkomen. Wie niet gelooft is passief, wie twijfelt is actief. Ik kwam onlangs een mooie uitspraak tegen van Tim Keller, een zeer inspirerende schrijver en prediker:

*Een sterk geloof in een zwak object faalt,
maar een zwak geloof in een sterk object slaagt.*

Jezus roept deze vader helemaal niet op om te geloven in het wonder. Hij roept de vader op om te geloven in Hemzelf. Geloof nu dat Ik het ben. Ik ben gekomen om verlossing te brengen. Bij Mij moet je zijn! Geloof dat nu. Vertrouw daar nu op. 'Vertrouwen' is nog altijd het beste nederlandse woord voor het bijbelse woord 'geloven'. Geloven is niet iets dat jezelf groter kunt maken. Geloof is een geschenk. De Geest werkt het geloof in je hart. En dat geloof groeit niet, omdat je driftig gaat proberen alle twijfel uit je gedachten te bannen, maar omdat je simpelweg het contact zoekt met de drie-enige God. In de omgang met God ga je ontdekken dat Hij absoluut betrouwbaar is. Dat Hij is, wie Hij zegt te zijn. Dat Jezus is, wie Hij zegt te zijn. Geloven is niet in de eerste plaats de juiste theologie aanhangen. Alhoewel dat natuurlijk niet onbelangrijk is. Maar je kunt met een verkeerde theologie op de goede Persoon vertrouwen en andersom met de juiste theologie toch niet op Christus bouwen. Geloven is je toevertrouwen aan een Persoon, niet een leer aanhangen of aan een pakket regels voldoen. Lever je uit aan Jezus.

En dat moest die vader van die arme jongen leren. En terwijl die jongen schreeuwend op de grond ligt, schreeuwde de vader van de jongen door z'n tranen heen: *Ik geloof, kom mijn ongeloof te hulp!* Jammer dat onze NBG vertaling hier een

woordje heeft weggelaten. In de HSV staat het wel: *Ik geloof, Here, kom mijn ongelooft te hulp!* Het afstandelijke Meester uit vs. 17 is nu een erkenning geworden van Jezus als Heer. Jezus woorden hebben zijn ongelooft stukgebroken. De man erkent dat hij eerder had moeten komen. Zijn niet-komen was ingegeven door ongelooft. Ongelooft in het Messias-zijn van Jezus. Zolang de vader wegbleef kon Jezus de man niet verhoren. Als je wegblijft bij Jezus staat je ongelooft de verhooring in de weg.

Jezus spreekt de onreine geest toe. Een enkel woord. Geen poespas. Een bevel!! De geest kan alleen maar luisteren. Hij moet in Jezus z'n meerdere erkennen. Hij verlaat de jongen onder stuiptrekkingen. De jongen bleef als dood liggen. Maar Jezus bracht de schijndode jongen weer bij de levenden en gaf de jongen aan zijn vader. Een mens die geen mens meer was, wordt weer volledig mens. Een voorproefje van de nieuwe aarde. De verheerlijkte Jezus komt naar de gebroken schepping en maakt weer heel. Hij is heelmaker. Heilbrenger, Heiland.

Een dramatisch verhaal. Een jongen in de greep van de boze, wordt bevrijd en krijgt het leven weer. In feite staat het leven van die knul model voor onze hele mensheid. Door ons in te laten met het kwaad, zijn we in de greep van de boze terecht gekomen. Slaven van het kwaad, slaven van zonde en dood. God wil ons dolgraag bevrijden uit die verloren toestand. Dat doet Hij nu door Jezus. Hij gaf Hem over voor onze redding. Bij de verheerlijking op de berg onderstreepte God het: *Dit is mijn geliefde Zoon, hoort naar Hem.* Bij Hem moet je zijn. Vertrouw je aan Hem toe, geef je over aan Hem. Door bij Hem weg te blijven maak je het voor Jezus onmogelijk om je te bevrijden. Dan blijf je schuimbekkend en spartelend overgeleverd aan degene die op je vernietiging uit is. Maar als je komt zul je het ontdekken hoe groot Zijn genade en bevrijding is. Hij nodigt je uit. Kom tot Mij, als je moe bent en belast. Ik wil rust geven. Voor nu en voor altijd. AMEN